



## సంగీతం

"పాటలు, వాయిద్యాలు మరియు నృత్యాలు త్రయం సంగీతముచియాతే. " గీతం వాద్యం తత్ర నృత్యం త్రయం సంగీత్ ముద్యాతే

### అర్థం

పాట, సంగీత వాయిద్యాలు మరియు నృత్యం యొక్క లక్షణాలు ఒకదానికొకటి అనుబంధంగా ఉంటాయి ఎందుకంటే అవి లోతైన పరస్పర సంబంధం ఉన్న కళారూపాలు. అందుకే అవన్నీ గొడుగు కిందకు వస్తాయి.

మూలం: సంగీత రత్నాకర్, షోకం 21 లేట్ స్వర్ణదాధ్యాయ



## ఉపాధ్యాయులకు గమనిక

తాదాత్మ్యాన్ని రేకెత్తించడానికి, సహకారాన్ని ప్రోత్సహించడానికి మరియు స్వీయ-వ్యక్తికరణను సులభతరం చేయడానికి సంగీతం అద్భుతమైన సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంది. సంగీతాన్ని ఆస్వాదించడానికి మరియు ప్రాథమిక నైపుణ్యాలను నేర్చుకోవడానికి విద్యార్థులను ప్రేరేపించడమే ఈ పుస్తకం లక్ష్యం. పుస్తకం నుండి నిర్దిష్ట పాటలు మరియు కార్యకలాపాలను పరిచయం చేయడం ఆసక్తికరంగా ఉంటుంది, ఇది మా విద్యార్థులను ఉత్సాహంగా పాల్గొనడానికి మరియు ప్రక్రియను ఆస్వాదించడానికి ప్రోత్సహిస్తుంది, ముఖ్యంగా ప్రారంభ దశలలో నిర్దిష్ట ఫలితాలపై దృష్టి పెట్టకుండా.

1. ఇంట్లో ప్రాక్టీస్ చేయడం వల్ల పాడటం, వాయిద్యం వాయిచడం, వినడం, సృష్టించడం వంటి నైపుణ్యాలను పెంపొందించడానికి సహాయపడుతుంది. ఇది విద్యార్థులను ఆకస్మికంగా అదే విధంగా చేయమని ప్రోత్సహిస్తుంది.
2. ఎక్స్‌ప్లజర్ కోసం విద్యార్థులను ప్రత్యక్ష సంగీత ప్రదర్శనలకు తీసుకెళ్లడాన్ని పరిగణించండి.
3. మీ పాఠశాలకు ఒక సంగీతకారుడిని ఆహ్వానించండి. ప్రశ్నలు అడగడానికి మరియు కళాకారుడితో సంభాషించడానికి పిల్లలను ప్రోత్సహించండి.
4. అభ్యాసకులు ఇంట్లో, మతపరమైన మరియు సాంస్కృతిక వేడుకల సమయంలో వారు వినే పాటలను పాడటానికి ఇష్టపడతారు. ఇంట్లో నేర్చుకున్న పాటలను తరగతి గదిలో పాడేలా పిల్లలను ప్రోత్సహించండి.
5. విభిన్నంగా అనుభవించడానికి అనేక అవకాశాలు ఉన్నాయి. దైనందిన జీవితంలో సంగీత ప్రక్రియలు. క్లాసుల మధ్య స్కూల్ బెల్ మోగించే బదులు విద్యార్థుల దృష్టిని ఆకర్షించే మెలోడీ ప్లే చేయాలి.
6. ఈ విభాగంలో అనేక కార్యకలాపాలు ఇవ్వబడ్డాయి. వైవిధ్యాల కోసం మీరు ఈ కార్యకలాపాలను జోడించవచ్చు.
7. పుస్తకంలోని చాలా పాటలు మరియు కార్యకలాపాలు ఒక ఆడియో లేదా వీడియో వనరును కలిగి ఉంటాయి, ఇవి పాఠ్యపుస్తకంలో ఇవ్వబడిన క్యూఆర్ కోడ్ను స్కాన్ చేయడం ద్వారా యాక్సెస్ చేయవచ్చు.

ఈ సంగీత పాఠ్యప్రణాళిక మీరు మరియు విద్యార్థులు సంగీతాన్ని రూపొందించే ప్రయాణాన్ని పూర్తిగా ఆస్వాదించాలని కోరుకుంటుంది. వారిలో సంగీతం పట్ల జీవితకాల ప్రేమను పెంపొందించడం, తరగతి గదిని దాటి లోతైన ప్రశంసను పెంపొందించడం మా లక్ష్యం.

తరగతి గది కొరకు వనరులు

1. క్లాస్ రూమ్ అనేది సంగీత అభ్యాసం ఆహ్లాదకరంగా మరియు సౌకర్యవంతంగా ఉండే ప్రదేశంగా ఉండాలి. విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు ఇద్దరూ హాయిగా కూర్చోని పాడగలగాలి. మ్యూజిక్ క్లాసులకు నేలపై కూర్చోవడం ఉత్తమం. ఇది చేసిన వ్యాయామాల మాదిరిగానే మంచి భంగిమ మరియు సరైన శ్వాస గురించి తెలుసుకోవడానికి పిల్లలకు సహాయపడుతుంది. యోగా. పాట థీమ్ ను బట్టి వివిధ శైలులు, డిజైన్లలో సీటింగ్ ను ఉపాధ్యాయులు మార్చుకోవచ్చు. ఇది తరగతిని మరింత ఆసక్తికరంగా మరియు సృజనాత్మకంగా చేస్తుంది మరియు మెరుగుదల నైపుణ్యాలను పెంపొందించడానికి విద్యార్థులకు సహాయపడుతుంది.
2. ఇంటర్నెట్ కనెక్షన్ ఉన్న కంప్యూటర్, యాప్ డౌన్ లోడ్ చేసుకునే సదుపాయం తన్నురా మరియు ఆడియో వనరులను ప్లే చేయడానికి స్పీకర్లు.
3. క్లాసులో సరళమైన పరికరాలను తయారు చేయడానికి మెటీరియల్ అందించడం.
4. పాఠశాలలో ప్రదర్శనల కొరకు మైక్రోఫోన్ మరియు సౌండ్ సిస్టమ్ ఏర్పాటు.
5. హార్మోనియం వంటి సాధారణ పరికరాలను అందించడం, ధోలక్, మంజీరా, పేకర్స్, టాంబోరిన్, మౌత్ ఆర్గాన్, ఎలక్ట్రానిక్ తన్నురా మరియు పలక.
6. వివిధ భాషలలో వివిధ రచనలు ఉద్భవించి క్రమం తప్పకుండా ఆచరించబడుతున్న రాష్ట్రాల స్థానాలను విద్యార్థులకు చూపించడానికి భారతదేశ పటం ఉపయోగపడుతుంది.



## అధ్యాయం 6 సంగీతం మరియు మీ భావాలు



0680CH06

### ఉపాధ్యాయులకు గమనిక

సాహిత్యం విద్యార్థులకు అర్థం కాని భాషలో ఉన్నప్పటికీ, సంగీతం మెలోడీ మరియు రిథమ్ ద్వారా భావోద్వేగాలను తెలియజేయగలదని విద్యార్థులకు అర్థం చేసుకోవడానికి ఇక్కడ ఇవ్వబడిన మలయాళ పాట ఒక ఉదాహరణ. ఈ విషయాన్ని వివరించడానికి విద్యార్థులకు పరిచయం లేని భాషలో ఒక పాటను ప్లే చేయవచ్చు.

లక్ష్యం: మనోభావాలు మరియు భావోద్వేగాలను అవి ఎలా ప్రభావితం చేస్తాయో అర్థం చేసుకోవడానికి సంగీత భాగాలను వినడం మరియు సంగీత అంశాల ద్వారా మీ ఆలోచనలు మరియు భావాలను వ్యక్తీకరించడం నేర్చుకోవడం.

### యాక్టివిటీ 1: ఈ పాట వినండి

భాష: మలయాళం

కుట్టనాడన్ పుంజయిలే  
కొచ్చు పెన్నె కుయిలలె  
కొట్టు వెణం కురల్ వెణం, కురవ వెణం  
కుట్టనాదన్ పుంజయిలే, తిత్తై తక

తైతై తోమ్  
కొచ్చు పెన్నె కుయిలలె, తితి తరా తైతై  
తోమ్  
కొట్టు వెణం కురల్ వెణం, కురవ  
వెణం  
(ఓ... తితితర తితిత్తై తిత్తై  
తక తైతై తోమ్) × 4  
వరవేల్ కనారు వెణం కోడి  
తోరణంగల్ వెణం  
విజయశ్రీ లాలి తరాయి వరున్ను  
న్యన్లల్  
(ఓ... తితితర తితిత్తై తిత్తై  
తక తైతై తోమ్) × 4  
కరుత చిరకు వెచ్చు తిత్తై తక తైతై తోమ్  
అరయన్న కిలిపోలె తితితర తైతై తోమ్  
కరుత చిరకు వెచ్చోర అరయన్న  
కిలిపోలె  
కుతిచు కుతిచు పయుమ్ కుతిర పొలె  
(ఓ... తితితర తితిత్తై తిత్తై  
తక తైతై తోమ్) × 44



### యాక్టివిటీ 2: సంగీతం మరియు

- ప్లే చేసిన పాటతో మీకు ఎలాంటి భావాలను అనుబంధిస్తారు?
- మధుర స్మృతులను తిరిగి తెచ్చే పాట మీ దగ్గర ఉందా? పాట పాడండి.
- పదాలు గుర్తు లేకపోయినా మెలోడీని హామ్ చేయగలరా?

## మన జ్ఞాపకాలు

మన ఆలోచనలను, భావోద్వేగాలను ప్రభావితం చేసే శక్తి సంగీతానికి ఉంది. సంగీతం వినడం మరియు సృష్టించడం మనకు ఆనందాన్ని ఇస్తుంది.

ఒక పాట గత సంఘటనల జ్ఞాపకాలను మరియు వాటిలో భాగమైన వ్యక్తులను ప్రేరేపిస్తుంది. దీన్నే సంగీతం జ్ఞాపకశక్తి అంటారు!

## ట్రాక్ లను పాడండి

ప్రకటనలతో పాటు ప్లే అయ్యే వివిధ రకాల సంగీతాన్ని వినండి మరియు ఈ పుస్తకంలో లేదా మీ కంప్యూటర్ లో ప్లేజాబితాను తయారు చేయండి.

మీ తల్లిదండ్రులు మరియు తాతయ్యలను వారి చిన్నప్పటి నుండి వారికి ఇష్టమైన పాట గురించి అడగండి. ఈ పాటలను వారు ఏ జ్ఞాపకాలతో ముడిపెడతారు?

మీకు గుర్తుండే ఏదైనా జింగిల్ లేదా పాటను ఈ క్రింది బాక్సులలో రాయండి.

ఒక పండుగ పాట...

---



---



---



---



---



---



---



---



---



---



---



---

## యాక్టివిటీ 3: వినండి మరియు అనుభూతి చెందండి

ఉదయం నుంచి సాయంత్రం వరకు రకరకాల సంగీతం మన చుట్టూ ఉంటుంది. మీరు వివిధ రకాల సంగీత శబ్దాలను విన్నప్పుడు మీ భావాలను పరిగణనలోకి తీసుకోండి. పెహనాయి, నాదస్వరం, ధోల్, ద్రము, ఎడ్రెకా లేదా శ్రావ్యమైన పాట యొక్క శబ్దాలను గుర్తు చేసుకోండి - ఈ మెలోడీలు వింటున్నప్పుడు మీకు ఏమి అనిపిస్తుంది? అవి మిమ్మల్ని సంతోషపరుస్తాయా, నృత్యం చేయడానికి మిమ్మల్ని ప్రేరేపిస్తాయా, మీరు నిశ్శబ్దంగా ఆనందించాలనుకునే శాంతి భావనను పెంపొందిస్తాయా లేదా మీతో కలిసి పాడమని మిమ్మల్ని బలవంతం చేస్తాయా? ఈ మధురమైన శబ్దాలు వింటూ ప్రాణం పోసే ఈ అనుభూతులను భావోద్వేగాలు అంటారు. **భావోద్వేగం** అనేది మానవులందరిలో అంతర్లీనంగా ఉండే సహజ లక్షణం. కొన్ని వాయిద్య సంగీతం వినడం ద్వారా మనం కూడా అదే అనుభూతి చెందుదాం! మ్యూజికల్ పీసెస్ వింటున్నప్పుడు మీకు ఏమి అనిపించింది? మీ భావోద్వేగాలను రాయండి.

1. \_\_\_\_\_
2. \_\_\_\_\_
3. \_\_\_\_\_



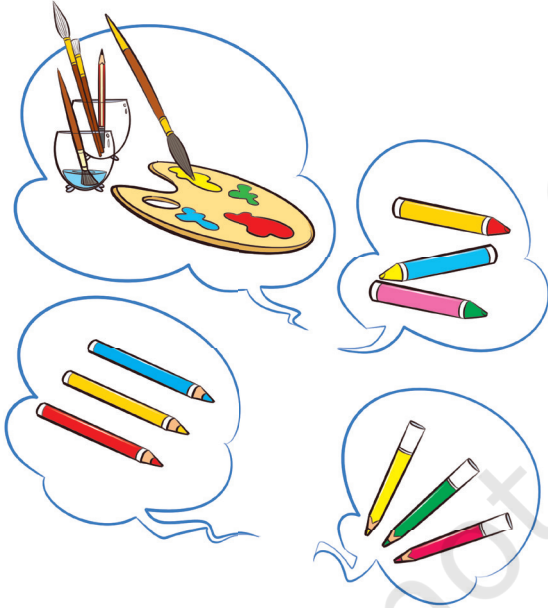
ఇక్కడ అన్ని సంగీత భాగాలను ఒకే వాయిద్యం, వయోలిన్ ఉపయోగించి వాయించేవారు.

మీ స్వరం వివిధ భావోద్వేగాలు మరియు డైనమిక్స్ ను మరియు గతిశీలతలను- ఆనందం, బిగ్గరగా మరియు విచారం, మృదుత్వాన్ని ఎలా తెలియజేస్తుందో అదే విధంగా-ఒక పరికరం వివిధ శబ్దాల ద్వారా విభిన్న భావోద్వేగాలను ప్రేరేపించే సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంటుంది..

వయోలిన్ శబ్దం వినిపించింది. ఇప్పుడు, మన దేశంలో ప్రాచుర్యం పొందిన ఇతర సంగీత వాయిద్యాలను వినడానికి ప్రయత్నించండి. వేణువు, సితార, పెహనాయి, తబలా మొదలైనవాటి మాదిరిగా, విభిన్న శబ్దాలు మరియు బాణీలు విభిన్న భావోద్వేగాలను ఎలా రేకెత్తిస్తాయో అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నించండి..

## యాక్టివిటీ 4: డ్రాయింగ్ సంగీతం

ఇప్పటి వరకు మనం చర్చించుకున్నట్లుగా ప్రతి సంగీతం ఒక కథను చెబుతుంది. ఇప్పుడు, మనం దీనిని ప్రయత్నించండి; ఒక సంగీతాన్ని వింటే మరియు మీ స్వంత కళ ద్వారా దానిని ప్రాతినిధ్యం వహించండి. కలర్ పెన్సిళ్లు, పెన్నులు లేదా పెయింట్ ఉపయోగించి మీరు గీయవచ్చు మరియు రంగు వేయవచ్చు. మీ డ్రాయింగ్ కు ఒక శీర్షిక లేదా శీర్షిక ఇవ్వండి.





చప్పట్లు కొట్టు



ఛాం



ట్యాప్



క్లప్



హమ్



ఈల

**ఉపాధ్యాయులకు గమనిక**

తరగతిని గ్రూపులుగా విభజించి ప్రతి గ్రూపుకు ఏదైనా పాఠ్యాంశం నుంచి ఒక థీమ్ లేదా టాపిక్ ఇవ్వవచ్చు. ఈ బృందం బిట్స్ మరియు మెలోడీ ద్వారా వారి ఆలోచనలను సంగీతపరంగా వ్యక్తీకరించాలి. యాక్టివిటీ 6 కింద తరువాతి పేజీలో వివరించిన పిచ్ మరియు డ్రెనమిక్స్ వేరియేషన్ యొక్క భావనలను కూడా వారు ఉపయోగించవచ్చు. సూచించిన కథనాన్ని ఉపయోగించండి లేదా అభ్యాసకులు వారి స్వంత సన్నివేశంతో రావచ్చు.

**యాక్టివిటీ 5: సంగీతం ద్వారా మీ భావోద్వేగాలను వ్యక్తీకరించండి**

పదాలు లేకుండా సంగీతం ద్వారా ఏదైనా భావోద్వేగాన్ని వ్యక్తీకరించడానికి మీరు మీ శరీరాన్ని ఉపయోగించగలరా?

మీకు కోపం వచ్చినప్పుడు, మీరు ఏమి చేస్తారు? మీరు సంతోషంగా ఉన్నప్పుడు, మీరు ఏమి చేస్తారు? మీరు విచారంగా ఉన్నప్పుడు, మీరు ఏమి చేస్తారు?

ఈ భావోద్వేగాలను వ్యక్తీకరించడానికి మీరు మీ స్వరం లేదా శరీర పెర్మ్యూషన్ ను(చప్పట్లు, కొట్టడం, స్నాప్, శ్వాస) ఉపయోగించవచ్చు.

**సన్నివేశం 1**

సఫారీకి మా పాఠశాల యొక్క రాబోయే ఫీల్డ్ ట్రిప్ కోసం నేను ఉత్సాహంగా ఉన్నాను! బయట పక్షుల మెత్తని కిలకిలారావాలతో నా గదిలో నిలబడి, నా వార్డ్ రోబ్ ను జల్లెడ పట్టాను. నేను సరైనదాన్ని కనుగొనే వరకు నేను వివిధ దుస్తులను ప్రయత్నిస్తాను. "అవును! ఇదొక్కటే!" అడవిని అన్వేషించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను అని సంతోషంగా అరిచాను.

**సన్నివేశం 2**

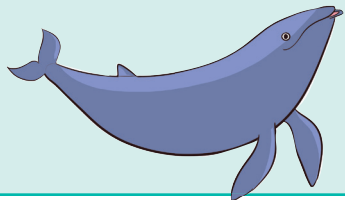
సుదీర్ఘ బస్సు ప్రయాణం తర్వాత గమ్యస్థానానికి చేరుకున్నాం. మేము సఫారీ జీపు ఎక్కడానికి సిద్ధమవుతున్నప్పుడు, మృదువైన గాలి వీస్తుంది, దీనివల్ల ఆకులు గుసగుసలాడుతాయి మరియు నృత్యం చేస్తాయి. చెట్లు హుందాగా ఊగిపోతున్నాయి.

**సన్నివేశం 3**

మనం అడవిలోకి లోతుగా వెళ్ళినప్పుడు, మనకు అనేక జీవులు మరియు మొక్కలు కనిపిస్తాయి. కీటకాల శబ్దాలు, పక్షుల కిలకిలారాలు, జంతువుల అరుపులతో అడవి జీవంతో కళకళలాడుతోంది.

మీకు తెలుసా

జంతువులకు మనలాగే భావోద్వేగాలు ఉంటాయి. అనేక పక్షులు మరియు జంతువులు ఒకదానితో ఒకటి కమ్యూనికేట్ చేయడానికి శబ్దాలను ఉపయోగిస్తాయని మీరు గమనించారా? పక్షులు కమ్యూనికేట్ చేయడానికి కిలకిలారావాలను ఉపయోగిస్తాయి. భారతదేశపు జాతీయ జల జంతువు అయిన గంగా నది డాల్ఫిన్ గుడ్డిది మరియు సందేశాలను పంచుకోవడానికి క్లిక్ లు మరియు విజిల్స్ మిశ్రమాన్ని ఉపయోగిస్తుంది. మగ హంప్ బ్యాక్ తిమింగలూలు వాటి పొడవైన మరియు సంక్లిష్టమైన పాటలకు కూడా ప్రసిద్ధి చెందాయి. జంతువులు తమ భావాలను శబ్దాల ద్వారా చూపించడం మీరు గమనించారా? కొన్ని ఉదాహరణలు పంచుకోండి.



సంగీతం

## విస్తరించిన యాక్టివిటీ

ఒక ప్రాంతీయ జానపద కథ లేదా కథలను వివరించండి. జాతకుడు కథలు మరియు పంచతంత్రం. కథను సజీవంగా తీసుకురావడానికి సహాయపడే మ్యూజికల్ ఎలిమెంట్స్ లేదా పాటలతో కథనం సాగుతుంది!

## యాక్టివిటీ 6: మ్యూజికల్ ఎలిమెంట్స్ గురించి తెలుసుకోండి

### పిచ్ మరియు డ్రైనమిక్స్

మీరు సంతోషంగా, కోపంగా లేదా విచారంగా ఉన్నప్పుడు వేర్వేరు పిచ్లు మరియు వాల్యూమ్ను ఎలా ఉపయోగిస్తారో మీరు ఎప్పుడైనా గమనించారా? భావోద్వేగాలను కమ్యూనికేట్ చేయడానికి పిచ్ మరియు డ్రైనమిక్స్ ఉపయోగించబడతాయి. స్వరం ఎంత ఎత్తుగా లేదా తక్కువగా ఉందో పిచ్ చెబుతుంది మరియు డ్రైనమిక్స్ ఒక సంగీతం ఎంత బిగ్గరగా లేదా మృదువుగా ఉందో చెబుతుంది.

### లయ

రిథమ్ అన్ని చోట్లా ఉంటుంది. మీరు ఎప్పుడైనా మీ హృదయ స్పందనలను విన్నారా? మీ నడకలయ మీ తాతల కంటే ఎలా భిన్నంగా ఉందో గమనించండి? సంగీతంలో, రిథమ్ అనేది ఒక పాటతో ప్లే చేయబడే సౌష్ఠవ బీట్లను కలిగి ఉన్న సమూహం

## స్వరా సాంగ్..

వీడియో తీసి పాడండి 'స్వర పాట'. ఈ పాట సెట్ అయింది. భిన్నత్వం శంకరుని పాలన[మారు] లేదా రాగ బిలావల్. పాట పాడేటప్పుడు పిచ్ లోని వైవిధ్యాలపై శ్రద్ధ వహించండి. లయను ఉంచడానికి మీ చేతులను ఉపయోగించండి.

రెండు వాయిద్యాలు వేర్వేరు పిచ్ లను కలిగి ఉంటాయి. నక్కారా పెద్ద



నక్కారా



ఘుమత్

వాల్యూమ్ కలిగి ఉన్నప్పుడు ఘుమత్ లోతైన ప్రతిధ్వనిని కలిగి ఉంటుంది.

మీకు తెలుసా

ఏడు స్వరాల్లో ఐదింటిలో మాత్రమే వైవిధ్యాలు ఉన్నాయి. స మరియు ప లకు తేడాలు ఉండవు కాబట్టి, దీనిని అచల్ స్వరాలు అంటారు. మిగిలిన స్వరాలు ర, గ, మ, డ, న లను చలా స్వరాలు అంటారు, ఎందుకంటే అవి చెరో రెండు వైవిధ్యాలను కలిగి ఉంటాయి..

హిందుస్తానీ, కర్ణాటక సంగీతంలో స్వరాల ఉచ్చారణ.

	హిందుస్తానీ	కర్ణాటక రాజకీయాలు[మారు]
S	స	స
R	రే	రి
G	గ	గ
M	మ	మ
P	ప	ప
D	డా	ద
N	ని	ని

నోట్స్ రాసేటప్పుడు స, రి, గ, మ, ప, ద, ని అని రాస్తాం.

కర్ణాటక, హిందుస్తానీ సంగీతంలో ఆలపించిన స్వరాల పేర్లు తెలుసుకుందాం. మొత్తం 12 నోట్లు ఉన్నాయి.

హిందుస్తానీ సంగీతం	కర్ణాటక సంగీతం
స — సదాజ్	స - షడ్జమ్
రీ - రిషబ్	రి - రిషభం
కోమల్ రిషబ్,	శుద్ధ రిషభం, చతుశ్చతి రిషభం
శుద్ధ రిషబ్	గా — గాంధారం సాధారణ గాంధారం, గాంధారంలో
గ - గాంధర్	మ - మీడియం ప్యూర్ మీడియం, ప్రతి మీడియం
కోమల్ గాంధర్,	ప — పంచమం
శుద్ధ గాంధర్	ద — దైవతం
మ - మధ్యం	శుద్ధ దైవతం,
సుద్ధ మధ్యం ,	చతుశ్చతి దైవతం
తీవ్ర మితమైన	ని - నిషాధం
ప - పంచం	కైసికి నిషాధం,
ద- దైవత్ కోమల్ దైవత్,	కాకలి నిషాధం
స్వచ్ఛమైన దైవత్	
ని - నిషాద్ కోమల్ నిషాద్,	
శుద్ధ నిషాద్	

సినిమా పాటలు, భజన, ప్రాంతీయ పాటలు, జానపద సంగీతం, శ్రావ్యమైన వాయిద్య సంగీతం ఇవన్నీ సంగీత స్వరాలతో సృష్టించబడ్డాయి - స, రి, గ, మ, ప, ద, ని. అన్ని కూర్పులు లేదా పాటలు ఈ గమనికలతో సృష్టించబడతాయి.

భారతీయ సంగీతంలో హిందుస్తానీ మరియు కర్ణాటక వంటి శాస్త్రీయ సంగీతంతో పాటు జానపద, సెమీ క్లాసికల్, భక్తి దేశభక్తి మరియు చలనచిత్ర సంగీతం వంటి అనేక శైలులు ఉన్నాయి.

## మీకు తెలుసా

శ్రీమతి ఎం.ఎస్. సుబ్బులక్ష్మి అన్ని కాలాల ప్రసిద్ధ మరియు స్ఫూర్తిదాయకమైన కర్ణాటక గాయకులలో ఒకరు. ఈమె భారత ప్రభుత్వం నుండి భారత రత్న అందుకున్న మొదటి సంగీత విద్వాంసురాలు. కర్ణాటక సంగీతంతో పాటు అనేక భజనలు, సంస్కృత శ్లోకాలు కూడా పాడారు. వాటిలో 'హరి తుమ్ హరో', 'వైష్ణవ జనతో' చిత్రాలు గాంధీజీకి ఇష్టమైన భజనలు. ఆమె ఒరిజినాలిటీకి, నిరాడంబరతకు, సంగీత స్వచ్ఛతకు పెట్టింది పేరు. భక్తితో నిండిన తన మాయా స్వరంతో పాడింది.



## యాక్టివిటీ 7: స్వర సన్నాహకాలు

### స్వర సన్నాహకాలు

దిగువ గమనికల నమూనాను ఇలా పిలుస్తారు అలంకార్ లేదా సర్గమ్.

అలంకార్ అంటే అలంకరణ లేదా అలంకరణ అని అర్థం. ఆభరణాలను బంగారంతో, విలువైన రాళ్లతో వివిధ ఏర్పాట్లతో డిజైన్ చేసినట్లే, సంగీతంలోని ఏడు స్వరాలను ఆహ్లాదకరమైన మరియు సౌందర్యభరితమైన శ్రావ్యాన్ని సృష్టించడానికి నమూనాలలో అమర్చారు. అన్ని సంగీతం చెవులకు ఆహ్లాదకరంగా ఉండాలి, అంటే, శ్రుతి మధురంగా ఉండాలి.

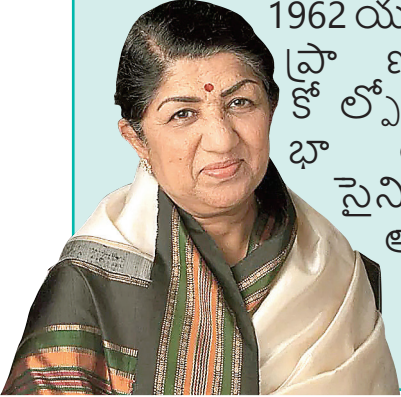
- 1 న రి గ మ ప ధ నీ న  
న నీ ధ ప మ గ రి
- 2 న రి గ రి గ మ గ మ ప ధ ప ధ నీ న  
న నీ ధ ప న ధ ప మ గ మ రి గ ర న
- 3 న రి గ మ రి గ మ ప గ మ ప ధ మ ప ధ నీ న  
న నీ ధ ప మ నీ ధ ప మ గ ప మ గ రి న

- 4 న రి  
న రి గ  
న రి గ మ  
న రి గ మ ప  
న రి గ మ ప ధ  
న రి గ మ ప ధ నీ  
న రి గ మ ప ధ నీ న
- న  
న నీ  
న నీ ధ  
న నీ ధ ప  
న నీ ధ ప మ  
న నీ ధ ప మ గ  
న నీ ధ ప మ గ రి
- 5 స గ రి మ గ ప మ ధ ప నీ ధ స  
స ధ నీ ప ధ మ ప గ మ రి గ స
- 6 స మ రి ప గ ధ మ నీ ప స  
స ప నీ మ ధ గ ప రి మ స

మీకు తెలుసా

భారత రత్న అవార్డు గ్రహీత లతా మంగేష్కర్ భారతీయ సినిమా ప్రపంచంలోని గొప్ప నేపథ్య గాయకులలో ఒకరు. ఆమె 36 భారతీయ భాషలతో పాటు కొన్ని విదేశీ భాషలలో కూడా పాటలను రికార్డ్ చేసింది. ఆమె శ్రావ్యమైన స్వరం మూడు సెకన్ల పాటు సాగింది. 'ఎ మేరే వతన్ కే లోగోన్' అనే దేశభక్తి గీతాన్ని ఆలపించి

1962 యుద్ధంలో ప్రాణాలు కోల్పోయిన భారత సైనికులకు ఆరు.



## యాక్టివిటీ 8: మెడ్డీ

మెడ్డీ అనేది ఒక మిశ్రమం, లేదా వివిధ పాటలు లేదా ట్యూన్ల కలయికను ఒకే సంగీతంగా ప్లే చేస్తారు. సరదాగా గడుపుదాం.

1. ప్రతి పాట ఏ మానసిక స్థితి ని తెలియజేయడానికి ప్రయత్నిస్తుందో గుర్తించండి. మీకు భాష తెలియకపోయినా, సంగీత అంశాలు ఒక నిర్దిష్ట భావోద్వేగాన్ని వ్యక్తీకరించడానికి సహాయపడతాయా?
2. ఈ ప్రతి ముక్కలోని లయ ఏమి తెలియజేస్తుంది?
3. ప్రతి పాటలోని సంగీత అంశాలను గుర్తించండి.



ఒక పాటను తవిల్, పుంగి, చిమ్మా, గిటార్ మొదలైన వాటితో పాడవచ్చు.

## మెడ్డీ పాడటం నేర్చుకుందాం

అందులో మెడ్డీ లేదా కొన్ని పాటలు నేర్చుకోండి. తరగతిని గ్రూపులుగా విభజించవచ్చు, ప్రతి సమూహం మెడ్డీ యొక్క ఒక భాగాన్ని అందిస్తుంది. ఈ మెడ్డీ భారతదేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలకు చెందిన సంబరాల పాటల పరంపర. ఈ సరదా పాటలు పాడేటప్పుడు కదలండి, ఊగండి మరియు లయను కొనసాగించండి!



కరావోకేట్ ఏదైనా మెడ్డీ పాడటం నేర్చుకోండి

## యాక్టివిటీ 9: డైనమిక్స్, మెలోడీ మరియు రిథమ్ పై ఆటలు ఆడదాం.

ఇచ్చిన లక్ష్యాలను సాధించడానికి విద్యార్థులకు సహాయపడటానికి ఈ ఆటలు రూపొందించబడ్డాయి. స్థానిక సంగీత సంస్కృతులను ప్రతిబింబించేలా వారి స్వంత ఆటలను ఆలోచించడానికి మరియు రూపొందించడానికి ఉపాధ్యాయులను ప్రోత్సహిస్తారు.

**యాక్టివిటీ I:** స్వరాన్ని గుర్తించడం (టోన్, ఆకృతి, శైలి).

ఒక విద్యార్థి గుడ్డివాడుగా ఉండాలి మరియు మరొక విద్యార్థి తరగతిలో తెలిసిన లేదా బోధించే పాటను పాడవచ్చు. అందుడైన విద్యార్థి దానిని పాడిన విద్యార్థిని గుర్తించగలగాలి.



### ఉపాధ్యాయులకు గమనిక

- ప్రతి విద్యార్థికి వారి స్వరం, ఆకృతి మరియు మాట్లాడే మరియు పాడే శైలిలో వ్యత్యాసం ఉంటుంది. ఈ యాక్టివిటీ చేయడం ద్వారా తరగతి వారి తోటివారి స్వర ఆకృతులు, శైలి మరియు డైనమిక్స్ ను అర్థం చేసుకోగలుగుతారు మరియు గుర్తించగలుగుతారు.
- కుటుంబాలు లేదా సమాజంలోని ఏ వ్యక్తి గొంతులోనైనా వివిధ స్వర ఆకృతులు మరియు డైనమిక్స్ ను విద్యార్థులు గుర్తించాలి. ఇది వివిధ శబ్దాలు మరియు వాటి మూలాలను గుర్తించడానికి సున్నితత్వాన్ని అభివృద్ధి చేస్తుంది.
- ఏదైనా పాటను వివిధ వాయిద్యాలపై ప్లే చేయండి మరియు దాని ధ్వని మరియు ఆకృతి ఆధారంగా పరికరాన్ని గుర్తించమని వారిని అడగండి.

**యాక్టివిటీ II:** మెలోడీ ఆధారంగా పాటను గుర్తించడం.

క్లాసులో తెలిసిన లేదా బోధించబడే పాటను హమ్ చేయడానికి ఏదైనా విద్యార్థిని ఎంచుకోండి. ట్యూన్ వినడం ద్వారా క్లాసులోని ఇతర పిల్లలు పాటను గుర్తించగలగాలి.



**ఉపాధ్యాయులకు గమనిక**

ఇటువంటి కార్యకలాపాలు ప్లే వే పద్ధతిలో ప్రజెంట్ చేసేటప్పుడు ఆసక్తి మరియు ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ఉత్తేజపరుస్తాయి.

**యాక్టివిటీ III: రిథమ్ గేమ్:**

3, 4, 5, 7, 9 గ్రూపుల్లోని విద్యార్థులు తమ పేర్లను ఈ క్రింది విధంగా ఉచ్చరించవచ్చు.

ముగ్గురు విద్యార్థుల గ్రూపుకు తా, కి, తా అని, గ్రూపు పేరు 'తిష్రా' అని నామకరణం చేయాలి.

నలుగురు విద్యార్థుల గ్రూపుకు థ్, జీ, నా, టీ అని పేర్లు, గ్రూప్ పేరు 'చతురాశ్ర' అని నామకరణం చేయాలి.

ఐదుగురు విద్యార్థుల బృందానికి తా, కా, తా, కీ, తా అని పేర్లు పెట్టాలని, గ్రూపు పేరు 'ఖండా' అని ఉండాలని పేర్కొన్నారు.

ఏడుగురు విద్యార్థుల బృందానికి టి, టి, నా, డీ, నా, నా, నా అని పేర్లు పెట్టి గ్రూప్ పేరు 'మిశ్రా'గా ఉండాలి.



**ఉపాధ్యాయులకు గమనిక**

- విద్యార్థుల్లో లయ (వేగం, చక్రం, నమూనాలు) భావనను పెంపొందించడానికి ఈ ఆట ఉపయోగపడుతుంది.
- ఉపాధ్యాయులు వారి స్వంత నమూనాలు మరియు సమూహాలను రూపొందించవచ్చు మరియు విద్యార్థుల మధ్య ఏదైనా రిథమ్ గేమ్ ఆడవచ్చు.

స్వర్ మరియు తాల్, స్వర వార్మప్స్, మెడ్లి మరియు ఏదైనా కూర్పు యొక్క అంశాలను కలిగి ఉన్న మీ స్వంత ఆటను రూపొందించండి

తొమ్మిది మంది విద్యార్థుల బృందానికి తా, కా, డి, మి, తా, క, త, తా, కీ, తా అనే పేర్లు, గ్రూపు పేరు 'సంకీర్ణ' అని నామకరణం చేయాలి.

